

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 177/2012-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. augusta 2012 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudcov Jána Auxta a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť R. V., K., zastúpeného JUDr. M. C., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 68/2009 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 25 C 59/2002) a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 131/2010 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo R. V. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 68/2009 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 25 C 59/2002) a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 131/2010 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 68/2009 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. R. V. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), z ktorej Okresný súd Pezinok je povinný vyplatiť mu sumu 1 000 € (slovom tisíc eur) a Krajský súd v Bratislave sumu 2 000 € (slovom dvetisíc eur) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. R. V. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 261,82 € (slovom dvestošesťdesiatjeden eur a osemdesiatdva centov), z ktorej sú povinné vyplatiť Okresný súd Pezinok sumu 87,27 € (slovom osemdesiatsedem eur a dvadsaťsedem centov) a Krajský súd v Bratislave sumu 174,55 € (slovom stosedemdesiatštyri eur a päťdesiatpäť centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. M. C., Advokátska kancelária, B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 177/2012-16 z 24. apríla 2012 prijal na ďalšie konanie sťažnosť R. V., K. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 68/2009 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 25 C 59/2002) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 131/2010.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ podal 23. augusta 2002 okresnému súdu „*Žalobu o mimoriadne zvýšenie náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia*“. Okresný súd v danej veci sťažovateľa konal pôvodne pod sp. zn. 25 C 59/2002.

Sťažovateľ v sťažnosti formuloval podrobný chronologický prehľad úkonov konania, v rámci ktorého okrem iného uviedol, že prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 10. februára 2003. Okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom z 21. novembra 2005, ktorým priznal sťažovateľovi mimoriadne odškodnenie. Uznesením z 21. decembra 2005 rozhodol prvostupňový súd o náhrade trov konania. Rozsudok bol napadnutý odvolaním odporcu a uznesenie o trovách konania odvolaním vedľajšieho účastníka konania. Sťažovateľ podaním zo 4. augusta 2008 namietal prieťahy v konaní, žiadal krajský súd o urýchlenie odvolacieho konania a určenie termínu pojednávania. Sťažovateľovi bolo 22. júna 2011 doručené uznesenie krajského súdu sp. zn. 2 Co 131/2010 z 27. apríla 2011, ktorým odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec prvostupňovému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Sťažovateľ poukázal v sťažnosti na to, že vždy *„promptne a neodkladne reagoval na výzvy súdu a predložil požadované doklady a úpravy v najkratšom možnom termíne“*.

Podľa názoru sťažovateľa doterajší postup konajúcich súdov v priebehu *„takmer 10-ročného trvania súdneho konania“* vykazuje zbytočné prieťahy v konaní, a teda porušenie jeho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ vo svojej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 68/2009 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 131/2010, prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prieťahov a priznal mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 €, ako aj trovy právneho zastúpenia.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadrili okresný súd a krajský súd. Vyjadrenie okresného súdu doručené ústavnému súdu 5. júna 2012 obsahovalo podrobný chronologický prehľad procesných úkonov konania a bola v ňom konštatovaná právna zložitosť veci, podľa názoru okresného súdu daná potrebou *„posúdenia psychickej a fyzickej ujmy navrhovateľa na zdraví v dôsledku dopravnej nehody“*. Okresný súd

k otázke postupu konania uviedol, že vo veci sťažovateľa pôvodne vedenej Okresným súdom Bratislava III koná „nový“ okresný súd počnúc jej postúpením, teda od 11. marca 2009, a v danej etape podľa názoru okresného súdu k prietahom v konaní nedošlo. Najbližší termín pojednávania bolo možné podľa vyjadrenia okresného súdu vzhľadom na rozsiahlosť agendy zákonného sudcu určiť k termínu 19. september 2012. V liste okresný súd zároveň vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania v danej veci.

Krajský súd vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 14. júna 2012 predložil toto stanovisko: *«Pokiaľ ide o rozhodovanie vo veci v senáte „2Co“ (k predchádzajúcemu postupu a konaniu súdu vo veci sp. zn. 8Co 505/2005, sa predsedníčka senátu nevie vyjadriť, pretože nebola členkou tohto senátu „8Co“) od nápadu veci, t. j. od 04. 06. 2010 do rozhodnutia veci dňa 27. 04. 2011, neuplynula podľa jej názoru doba, ktorá by spôsobila porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 48 Ústavy SR, s poukazom na objektívne dôvody, pre ktoré senát nemohol vec vybaviť okamžite po jej predložení na rozhodnutie o podanom odvolaní, pretože jedným z objektívnych dôvodov bolo, že dňom 01. 07. 2010 nastúpila členka senátu JUDr. A. P. na stáž na Najvyšší súd Slovenskej republiky. Všetky nevybavené spisy zostali v senáte a do septembra 2010 pracoval senát v dvojčlennom zložení.*

Ďalším objektívnym dôvodom bolo, že JUDr. M. P., členka senátu, v tom čase tiež oznámila, že odchádza do starobného dôchodku a všetky nevybavené veci odovzdala predsedníčke senátu „2Co“,

To znamená, že nápad všetkých vecí v senáte „2Co“ vybavovala JUDr. D. K., predsedníčka senátu. Okrem toho jej zostali nevybavené veci v senáte, a preto nebolo možné všetky veci skončiť tak, ako predpokladal sťažovateľ, keď do senátu „2Co“ pre nedostatok sudcov na občiansko-právnom úseku, nebolo možné zaradiť ďalších sudcov, ktorí by prevzali spisy po JUDr. M. P. a JUDr. A. P.»

Vyjadrenie krajského súdu obsahovalo aj súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

V podaní doručenom ústavnému súdu 3. júla 2012 súhlasil s upustením od ústneho pojednávania vo veci samej aj sťažovateľ a k vyjadreniam oboch súdov predložil toto stanovisko:

«K stanovisku Okresného súdu v Pezinku z 31.5.2012 uvádzame, že toto vyjadrenie sa týka ako je v ňom doslovne uvedené len obdobia konania na „novom“ Okresnom súde v Pezinku, teda od 11.3.2009. Rovnako vyjadrenie podpredsedu Krajského súdu v Bratislave zo 14.6.2012, ktoré vychádza z vyjadrenia predsedníčky senátu „2 Co“ JUDr. D. K. a plne sa s ním stotožňuje sa týka len obdobia od 4.6.2010. Nepochybnými a preukázateľnými skutočnosťami z ktorých vychádza ústavná sťažnosť však je, že žalobný návrh bol podaný dňa 23.8.2002, teda pred takmer 10-timi rokmi a pojednávanie na ktorom bol vyhlásený prvostupňový rozsudok sa uskutočnilo 21.11.2005. Od vyhlásenia prvostupňového rozsudku do pokračovania konania po zrušení a vrátení veci odvolacím súdom do nariadenia ďalšieho pojednávania na OS v Pezinku (22.2. 2012) uplynulo takmer 6 a pol roka, čo je väčšie časové obdobie ako trvalo prvotné konanie pred prvostupňovým súdom, takže zdĺhavý priebeh malo najmä konanie pred odvolacím súdom. Sťažovateľ trvá na dôvodoch uvedených vo svojej sťažnosti o porušení práva na prerokovanie a rozhodnutie veci bez zbytočných prietahov.»

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami, ako aj s obsahom súvisiaceho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Ústavný súd po preskúmaní obsahu sťažnosti, stanoviska okresného súdu a krajského súdu a súvisiaceho súdneho spisu dospel k týmto pre posúdenie sťažnosti relevantným zisteniam:

Sťažovateľ podal 26. augusta 2002 okresnému súdu „Žalobu o mimoriadne zvýšenie náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 3 906 000Sk“.

Uznesením zo 7. apríla 2004 ustanovil okresný súd vo veci nového znalca z odvetvia ortopédie (z dôvodu vyčiarknutia pôvodne ustanoveného znalca zo zoznamu znalcov) a uložil mu povinnosť predložiť vypracovaný znalecký posudok „v lehote do 60 dní“ a 23. novembra 2004 ho vyzval na predloženie vypracovaného znaleckého posudku a upozornil ho na súdom určenú lehotu na jeho vypracovanie. Výzvu zopakoval Okresný

súd Bratislava III, pracovisko Pezinok (ďalej len „Okresný súd Bratislava III“) 7. februára 2005 s poučením o možnosti uloženia poriadkovej pokuty a uznesením zo 4. apríla 2005 uložil znalcovi poriadkovú pokutu vo výške 10 000 Sk. Následne 19. apríla 2005 Okresný súd Bratislava III opätovne vyzval znalca na predloženie vypracovaného znaleckého posudku s poučením o možnosti opätovného uloženia poriadkovej pokuty, výzvu zopakoval 1. júna 2005 a uznesením z 9. júna 2005 uložil znalcovi poriadkovú pokutu vo výške 10 000 Sk. Znalec Okresnému súdu Bratislava III vypracovaný znalecký posudok predložil 28. júna 2005.

Okresný súd Bratislava III rozsudkom z 21. novembra 2005 zaviazal odporcu zaplatiť sťažovateľovi sumu 3 542 175 Sk, vo zvyšnej časti konanie zastavil a na základe odvolaní uplatnených odporcom a vedľajším účastníkom konania predložil spisový materiál 23. decembra 2005 krajskému súdu ako súdu odvolaciemu.

Krajský súd 29. júna 2006 vyzval odporcu na zaplatenie súdneho poplatku. Odporca 17. júla 2006 požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov, a krajský súd ho preto vyzval 30. novembra 2006 na vyplnenie a predloženie potvrdenia o majetkových a zárobkových pomeroch v lehote 15 dní. Sťažovateľ požiadal 6. augusta 2008 krajský súd o „*urýchlenie konania*“. Krajský súd 30. októbra 2008 vrátil okresnému súdu spisový materiál bez rozhodnutia o odvolaní z dôvodu jeho predčasného predloženia (nepriloženie doručeníek týkajúcich sa uznesenia, ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania a proti ktorému podal odporca odvolanie – potrebných pre účely posúdenia včasnosti podaného odvolania), zároveň krajský súd uložil okresnému súdu pokyn rozhodnúť o žiadosti odporcu o oslobodenie od súdnych poplatkov (spis bol okresnému súdu doručený 6. novembra 2008). Okresný súd uznesením z 29. júna 2009 priznal odporcovi oslobodenie od súdnych poplatkov a následne 9. decembra 2009 vydal opravné uznesenie. Spisový materiál s opravnými prostriedkami predložil krajskému súdu 4. júna 2010.

Krajský súd uznesením sp. zn. 2 Co 131/2010 z 27. apríla 2011 zrušil napadnutý rozsudok, vec vrátil okresnému súdu na nové prerokovanie a rozhodnutie a spisový materiál okresnému súdu predložil 30. mája 2011. V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd poukázal na nedostatočné ustálenie skutkového stavu ako podkladu pre rozsudok okresného súdu, na nevysporiadanie sa s relevantnými námietkami odporcu a na nedostatočné odôvodnenie rozsudku. Okresný súd 15. augusta 2011 vyzval účastníkov konania

na vyjadrenie, či navrhujú v konaní vykonať ďalšie dôkazy; títo svoje vyjadrenia predložili 30. augusta 2011 a 27. septembra 2011. Okresný súd určil termín pojednávania na 22. február 2012.

Na základe výzvy ústavného súdu konajúceho o sťažnosti sťažovateľa mu okresný súd doručil spisový materiál, a to 9. februára 2012, pričom ústavný súd oboznámený s určeným termínom pojednávania obratom spisový materiál vrátil späť, ktorý bol okresnému súdu doručený 20. februára 2012. Určený termín pojednávania 22. februára 2012 okresný súd bez prerokovania veci odročil a nový termín pojednávania určil na 19. september 2012.

V čase rozhodovania ústavného súdu teda nebola vec sťažovateľa pred okresným súdom právoplatne skončená.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd skúma vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu, a preto aj v prípade sťažovateľa preskúmal z hľadiska charakteru prerokúvanej veci jej skutkovú a právnu zložitnosť, kde zohľadnil aj jej významnosť z pohľadu sťažovateľa (1), ďalej správanie sťažovateľa v priebehu konania (2) a napokon aj postup konajúcich súdov (3).

1. Predmetom posudzovaného konania je uplatnený nárok sťažovateľa na náhradu škody ako ujmy spôsobenej na zdraví. Z obsahu predloženého na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd nezistil okolnosti, ktoré by odôvodňovali záver o osobitnej právnej alebo skutkovej zložitosti veci majúcej zásadný vplyv na predĺženie posudzovaného konania. Určitý stupeň skutkovej náročnosti veci v rámci prvostupňového konania možno uznať cez potrebu vykonania znaleckého dokazovania, no zároveň treba konštatovať, že táto okolnosť vo vzťahu k doterajšiemu postupu konania nemala zásadnejší vplyv na jeho plynulosť, pretože z hľadiska časovej náročnosti vypracovaniu jedného zo znaleckých posudkov zodpovedala doba len 3 mesiacov a v prípade druhého znaleckého posudku zdĺhavejšia doba jeho vypracovania nebola daná objektívnymi okolnosťami, ale nerešpektovaním lehoty určenej súdom na jeho vypracovanie zo strany ustanoveného znalca, ktorého správanie mal a mohol konajúci súd eliminovať prostredníctvom dôrazného využitia poriadkových opatrení (pozri bod 3).

V rámci tohto kritéria prihliadol ústavný súd aj na osobitný charakter veci sťažovateľa (žaloba o náhradu škody), ktorý v intenciách judikatúry štrasburských orgánov ochrany práva vyžadujúcej osobitnú rýchlosť konania v prípade vecí spojených s prostriedkami na živobytie sťažovateľa (napr. Havala c. Slovenská republika z 12. novembra 2002) sprísňuje pohľad ústavného súdu pri posúdení otázky existencie zbytočných prietáhov v konaní.

2. Pokiaľ ide o druhé kritérium používané na hodnotenie prípadných zbytočných prietáhov v súdnom konaní, ústavný súd nezistil žiadne okolnosti, ktoré by signalizovali nedostatočnú aktivitu sťažovateľa ako účastníka posudzovaného konania. Sťažovateľ uplatnil svoje nároky už v úvodnej fáze konania perfektným návrhom, na výzvy konajúcich súdov reagoval v primeraných lehotách a zúčastňoval sa určených termínov pojednávania a napokon námietky v tomto smere nevzniesol ani jeden z odporcov.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup konajúcich súdov v posudzovanom konaní.

Ústavný súd pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, III. ÚS 109/07).

Ústavný súd po preskúmaní postupu konajúcich súdov v posudzovanom konaní dospel k záveru, že závažnými nedostatkami, ktoré narušili plynulosť konania, boli obdobia nečinnosti konajúcich súdov, v ktorých súdy nekonali bez toho, aby im v tom bránila zákonná prekážka, ako aj ich neefektívny a nesústredený postup.

Už v prvotnej fáze konania zistil ústavný súd neefektívnosť v postupe prvostupňového konania, keď konajúce súdy (okresný súd a Okresný súd Bratislava III) voči sťažovaniu postupu konania zo strany znalca ustanoveného uznesením zo 7. apríla 2004 nepostupovali s dostatočnou dôraznosťou a efektívnosťou pri aplikácii poriadkových opatrení. Úlohou konajúcich súdov v tomto smere bolo po predchádzajúcom jednorazovom poučení o možnosti vynútenia splnenia uloženej povinnosti a bezvýslednej výzve k jej splneniu reagovať pružne ich okamžitou a aj opakovanou realizáciou.

Pasivitou krajského súdu bolo poznačené obdobie od 23. decembra 2005, keď mu prvostupňový súd predložil spisový materiál s uplatnenými opravnými prostriedkami, do 29. júna 2006, keď krajský súd vyzval odporcu na zaplatenie súdneho poplatku. Vymedzenému obdobiu kvantitatívne zodpovedá nečinnosť krajského súdu v rozsahu takmer 6 mesiacov.

Ďalšie obdobie nečinnosti krajského súdu v rozsahu približne štyroch mesiacov nasledovalo po doručení žiadosti odporcu o oslobodenie od súdnych poplatkov 17. júla 2006 a trvalo do 30. novembra 2006, keď krajský súd odporcu vyzval, aby vyplnenie a predložil tlačivo o jeho majetkových a zárobkových pomeroch. Po uvedenom úkone zostal krajský súd opäť pasívny v rozsiahlom období takmer 1 roka a 10 mesiacov a nekonal až do 30. októbra 2008, keď vrátil spisový materiál bez rozhodnutia o podaných

odvolaniach okresnému súdu pre účely predloženia doručeníek potrebných na posúdenie včasnosti podaných odvolaní. Ústavný súd celkový postup krajského súdu, keď mu bol spisový materiál s podanými opravnými prostriedkami predložený už v decembri 2005 a jednoduchý technický nedostatok týkajúci sa v spise absentujúcich doručeníek, ktorý považoval za dôvod na vrátenie spisu prvostupňovému súdu, zistil až s odstupom takmer troch rokov, považuje za hrubo nesústreďený a narušujúci zbytočne plynulosť postupu posudzovaného konania.

Obdobie nečinnosti okresného súdu kvantitatívne zodpovedajúce približne deviatim mesiacom vykazuje etapa súdneho konania v rozmedzí od 29. júna 2009, keď okresný súd priznal odporcovi oslobodenie od súdnych poplatkov, do 4. júna 2010, keď okresný súd predložil spisový materiál spolu s opravnými prostriedkami na rozhodnutie krajskému súdu.

Ďalšie obdobie nečinnosti krajského súdu v rozsahu približne 8 mesiacov sa vyskytlo v úseku konania počnúc 4. júnom 2010, keď mu predložil okresný súd spisový materiál s podanými odvolaniami na rozhodnutie, končiac 27. aprílom 2011, keď krajský súd svojím uznesením zrušil napadnutý prvostupňový rozsudok a vrátil vec okresnému súdu na nové konanie.

Zrušenie rozsudku okresného súdu uznesením odvolacieho súdu z dôvodov podľa § 221 ods. 1 písm. f) a h) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov napokon tiež signalizuje neefektívnu činnosť, ktorá ide na vrub okresnému súdu.

V etape po vrátení veci odvolacím súdom do štádia prvostupňového konania je postup okresného súdu poznačený jeho nečinnosťou počnúc 27. septembrom 2011, keď predložil účastník konania okresnému súdu svoje vyjadrenie, až do obdobia rozhodovania ústavného súdu (teda v rozsahu zhruba 9 mesiacov). Okresný súd totiž napriek určenému termínu pojednávania (22. február 2012) toto bez relevantných dôvodov a bez prerokovania veci odročil (napriek tomu, že spisový materiál mu ústavný súd obratom vrátil a pre potreby pojednávania ním disponoval už 20. februára 2012), a to s neprimeraným časovým

odstupom až na 19. september 2012, čo je vzhľadom na doterajšiu dobu konania (takmer 10 rokov) a požiadavku osobitnej rýchlosti konania vyplývajúcu z charakteru veci sťažovateľa z hľadiska garancií poskytovaných čl. 48 ods. 2 ústavy neakceptovateľné.

Ústavný súd konštatuje, že rozhodujúcim faktorom, ktorý mal negatívny dopad na plynulý priebeh posudzovaného konania, bol postup konajúcich súdov a zbytočné prietahy, ktorých sa dopustili jednak v dôsledku zistených období nečinnosti (okresný súd v celkovej dĺžke 1 roka a 6 mesiacov; krajský súd v celkovej dĺžke 3 rokov a 4 mesiacov), ako aj v dôsledku svojho neefektívneho a nesústredeného postupu.

Ústavný súd sa vyrovnal aj s argumentáciou predstretou v stanovisku krajského súdu, ktorý zbytočné prietahy odôvodnil objektívnymi okolnosťami súvisiacimi s nadmernou agendou príslušného oddelenia krajského súdu. Ústavný súd zdôrazňuje, že doterajšia judikatúra ústavného súdu v tomto smere formulovala stanovisko, podľa ktorého otázka množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným prietahom v konaní (III. ÚS 14/00), preto argumenty krajského súdu súvisiace s veľkým nápadom vecí a nedostatočným personálnym obsadením akceptovať nemohol.

S ohľadom na všetky už uvedené závery nemožno doterajšiu dobu konania vedeného pred konajúcimi súdmi považovať za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu sťažovateľa zaručenému čl. 48 ods. 2 ústavy, a ústavný súd preto dospel k záveru, že základné právo sťažovateľa bolo porušené.

Ústavný súd na záver dodáva, že pri posudzovaní postupu konajúcich súdov v rámci prvostupňového konania vychádzal z toho, že k 1. januáru 2005 prešiel na základe zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov výkon súdnictva vo veci sťažovateľa z okresného súdu na Okresný súd Bratislava III (následne opätovne na okresný súd). Z uvedeného dôvodu v zmysle ustanovení § 18a ods. 1 v spojení s § 18b ods. 1 citovaného zákona nesie okresný súd zodpovednosť za porušenie označených práv sťažovateľa aj za obdobie, v ktorom vo veci konal Okresný súd Bratislava III.

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu pred okresným súdom meritórne skončené, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorom sa sťažovateľ domáhajúc sa rozhodnutia súdu vo svojej veci nachádza.

Pokiaľ ide o krajský súd, v jeho prípade ústavný súd síce príkaz konať v potenciálnom prípade odvolacieho konania výslovne neformuloval, no na tomto mieste zdôrazňuje, že povinnosť konať pružne a plynule a spôsobom smerujúcim k nastoleniu právnej istoty vyplýva pre súd každého stupňa, teda aj pre krajský súd v prípade odvolacieho konania, priamo z obsahu čl. 48 ods. 2 ústavy garantujúceho každému účastníkovi konania prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 citovaného článku ústavy boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Žiadosť o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnil sťažovateľ neprimeranou dĺžkou posudzovaného konania a pocitom právnej neistoty, pričom za primeranú považoval sťažovateľ výšku finančného zadosťučinenia v sume 3 000 €.

Pretože porušenie základného práva zaručeného sťažovateľovi čl. 48 ods. 2 ústavy, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľovi sumu 3 000 €, z ktorej je povinný vyplatiť mu sumu 1 000 € okresný súd a sumu 2 000 € krajský súd. Táto suma zohľadňuje najmä rozsah zbytočných prietahov v konaní a nemajetkovú ujmu sťažovateľa spočívajúcu v jeho psychickej záťaži a pociť pravnej neistoty, ako aj osobitný charakter posudzovaného konania. Pri určení rozsahu povinnosti porušovateľov vychádzal ústavný súd z miery ich účasti na porušení práv sťažovateľa.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie nemajetkovej ujmy, nie prípadná náhrada škody (II. ÚS 58/02, III. ÚS 111/02).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť účastníkovi konania, aby inému účastníkovi konania uhradil trovy konania.

Pri určení výšky náhrady trov bolo treba vychádzať z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2010, ktorá predstavovala sumu 741 €.

Ústavný súd priznal úhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 9, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Vychádzajúc z uvedeného za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2011 patrí odmena v sume 2 x 123,50 €, k tomu tiež 2 x režijný paušál 7,41 €. Ústavný súd tak priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v celkovej sume 261,82 €, z ktorej sumu 87,27 € je povinný uhradiť okresný súd a sumu 174,55 € je povinný uhradiť krajský súd, a to na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. Pri určení rozsahu povinnosti úhrady trov právneho zastúpenia porušovateľmi vychádzal ústavný súd z miery ich účasti na porušení práv sťažovateľa.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. augusta 2012